

2024.02.28.

ANALIZA ANKIETY DOTYCZĄCEJ ŚCIEŻEK KSZTAŁCENIA LOGOPEDÓW

Cel badań

W celu ustalenia dotychczasowych ścieżek zdobywania uprawnień zawodowych do potrzeb tworzenia projektu ustawy o zawodzie logopedy przygotowana została ankieta, która została przekazana drogą elektroniczną do środowiska aktywnych zawodowo logopedów.

Badania miały sprecyzować, jakie kierunki studiów podejmowali obecni logopedzi, aby uzyskać uprawnienia do wykonywania zawodu.

Ankieta składała się z sześciu pytań. Jedno pytanie dawało możliwość wyboru kilku odpowiedzi. Ostatnie pytanie wymagało podania adresu email ankietowanego. Pytania kluczowe zostały skonstruowane w taki sposób, aby można było poznać kierunki studiów, które podejmowali ankietowani i uczelnie, które wybierali.

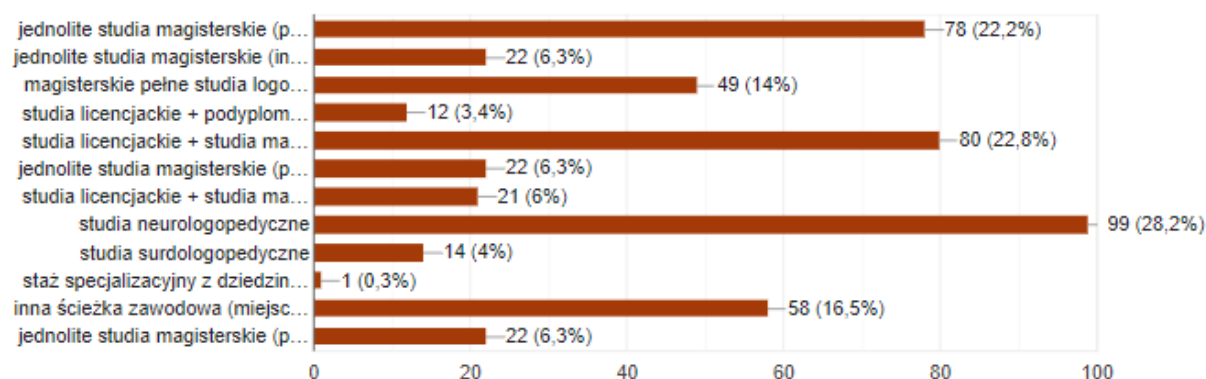
Czas zbierania danych: zbieranie danych miało miejsce w styczniu 2024 roku.

Próba badawcza

W badaniu wzięło udział 351 osób. W grupie ankietowanych były osoby z różnym stażem pracy, czyli od roku do trzydziestu dwóch lat pracy w zawodzie logopedy.

Różnice w ścieżkach kształcenia wynikają ze zmian, które dokonywały się przez 35 lat w przepisach dotyczących szkolnictwa wyższego i szkolnictwa zawodowego.

Wykres obrazuje różne ścieżki kształcenia zawodowego respondentów (pełne nazwy ścieżek w opisie pytania pierwszego):

Pytanie pierwsze

Ścieżki kształcenia logopedy:

- jednolite studia magisterskie (pedagogika różne kierunki), pedagogika specjalna, filologia..., itp.) + podyplomowe studia logopedyczne - 22,2% badanych
- jednolite studia magisterskie (inne niż pedagogiczne) + podyplomowe studia logopedyczne - 6,3% badanych
- magisterskie pełne studia logopedyczne - 14% badanych
- studia licencjackie + podyplomowe studia logopedyczne - 3,4% badanych
- studia licencjackie + studia magisterskie + podyplomowe studia logopedyczne - 22,8% badanych

- jednolite studia magisterskie (pedagogiczne) ze specjalizacją logopedyczną - 6,3% badanych
- studia licencjackie + studia magisterskie ze specjalizacją logopedyczną - 6% badanych
- jednolite studia magisterskie (pedagogiczne) + podyplomowe studia logopedyczne - 6,3% badanych

Studia podyplomowe ze specjalnością :

- studia neurologopedyczne - 28,2 % badanych
- studia surdologopedyczne - 4% badanych
- staż specjalizacyjny z dziedziny neurologopedii (CMKP) - 0,3% badanych
- inna ścieżka zawodowa (miejsce na dokładny opis - niżej) - 16,5% (prawdopodobnie przez brak zrozumienia respondenci wpisywali studia, które miały swoje oznaczenie w wykresie z pytania pierwszego)

Na 58 respondentów tylko 8 opisało ścieżkę kształcenia inną niż uwzględnioną we wcześniejszych punktach pytania pierwszego.

Pytanie drugie

Rozszerzenie odpowiedzi - Inna ścieżka zawodowa - jaka? Napisz.

Zacytowane odpowiedzi ankietowanych:

- *Studia pedagogiczne dwustopniowe (licencjat i magisterium) i licencjat z logopedii oraz studia podyplomowe z oligofrenopedagogiki*
- *Logopedyczne studia licencjackie, Uniwersytet Gdański*
- *Licencjat - logopedia kliniczna*
- *Studia licencjackie – Logopedia. Studia magisterskie - Pedagogika, specjalność Terapia Pedagogiczna*
- *Studia licencjackie*
- *Studia licencjackie wyłącznie*
- *Licencjat logopedia + magisterium logopedia spec. wczesna interwencja logopedyczna + studia podyplomowe neurologopedia*
- *Licencjat - logopedia, magisterium - pedagogika*

Wnioski:

Grupa badanych osób uprawnienia do wykonywania zawodu logopedy osiągnęła poprzez:

- jednolite studia magisterskie (pedagogika różne kierunki), pedagogika specjalna, filologia... itp.) + podyplomowe studia logopedyczne*
- jednolite studia magisterskie (inne niż pedagogiczne) + podyplomowe studia logopedyczne*
- magisterskie pełne studia logopedyczne*
- studia licencjackie + podyplomowe studia logopedyczne*
- studia licencjackie + studia magisterskie + podyplomowe studia logopedyczne*
- jednolite studia magisterskie (pedagogiczne) ze specjalizacją logopedyczną*
- studia licencjackie + studia magisterskie ze specjalizacją logopedyczną*
- jednolite studia magisterskie (pedagogiczne) + podyplomowe studia logopedyczne*
- studia licencjackie logopedyczne*

Pytanie trzecie

Podaj pełną nazwę podyplomowych studiów logopedycznych, nazwę uczelni i ilość semestrów.

Ankietowani wymienili nazwy ukończonych przez siebie studiów podyplomowych z logopedii:

- *Logopedia i Medialna Emisja Głosu,*
- *Logopedia*
- *Logopedia kliniczna*
- *Logopedia z emisją głosu*
- *Logopedia z Fonoaudiologią*
- *Logopedia i pragmatyka komunikacyjna*
- *Logopedia z Glottodydaktyką*
- *Logopedia i glottodydaktyka z terapią pedagogiczną*
- *Logopedia i Terapia Pedagogiczna*
- *Logopedia z komunikacją alternatywną*
- *Logopedia z neurologopedią*
- *Logopedia, komunikacja alternatywna i wspomagająca*
- *Logopedia z elementami neurologopedii*
- *Logopedia ogólna*
- *Logopedia ogólna i kliniczna*
- *Logopedia dla nauczycieli*
- *Logopedia medialna z logopedią ogólną*
- *Logopedia korekcyjna*

Nie wszyscy respondenci podali liczbę semestrów i nazwę uczelni.

Liczba semestrów studiów podyplomowych wynosiła 3 do 4 semestrów.

Ankietowani wymienili nazwy ukończonych przez siebie studiów podyplomowych ze specjalizacji z logopedii:

- *Neurologopedia z elementami geriatricznej*
- *Neurologopedia z elementami neurogeriatricznej*
- *Emisja i higiena głosu*
- *Neurologopedia z elementami surdologopedii i tyflogopedii*
- *Studium Terapii Osób Jąkających Się*
- *Neurologopedia Dzieci i Dorosłych*
- *Neurologopedia kliniczna z wczesną interwencją logopedyczną*
- *Neurologopedia z balbutologią*
- *Neurologopedia kliniczna i wczesna interwencja logopedyczna,*
- *Neurologopedia z elementami tyflogopedii*
- *Neurologopedia z wczesnym wspomaganie rozwoju dziecka*
- *Neurologopedia z elem. audiologii i foniatricznej*
- *Neurologopedia profilowana. Wczesna interwencja neurologopedyczna*
- *Logopedia i medialna emisja głosu w zakresie neurologopedii*
- *Neurologopedia z elementami audio fonologii*
- *Podyplomowe Studia Afazjologii i Surdologopedii*
- *Surdologopedia*
- *Neurologopedia*
- *Wczesna Interwencja Logopedyczna*

Liczba semestrów na studiach ze specjalizacji logopedycznej wynosiła 2 do 4 semestrów.
Nie wszyscy badani podali pełną nazwę uczelni.

Wśród podanych placówek znajdowały się:

uczelnie publiczne:

- Uniwersytet w Białymstoku
- Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy
- Uniwersytet Gdański
- Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
- Medyczne Centrum Kształcenia Podyplomowego UJ Collegium Medicum w Krakowie
- Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie
- Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie
- Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Wydział Pedagogiki i Wychowania Artystycznego, Olsztyn
- Uniwersytet Opolski
- Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
- Uniwersytet Medyczny w Poznaniu im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu
- Uniwersytet Rzeszowski
- Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach
- Uniwersytet Szczeciński
- Uniwersytet Śląski
- Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
- Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie
- Uniwersytet Wrocławski
- Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu
- Uniwersytet Zielonogórski
- Akademia Techniczno-Humanistyczna Bielsko-Biała
- Wyższa Szkoła Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej w Warszawie
- Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Bydgoszczy, Wydział Pedagogiki i Psychologii
- Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu
- Wyższa Szkoła Zawodowa w Gorzowie Wielkopolskim

uczelnie niepubliczne/prywatne:

- Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna w Brzegu
- Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna "POMERANIA" w Chojnicach
- Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej
- Gnieźnieńska Szkoła Wyższa Milenium
- Staropolska Szkoła Wyższa w Kielcach
- Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego,
- Akademia Ignatianum w Krakowie
- Fundacja ORATOR w Lublinie
- Uczelnia Nauk Społecznych w Łodzi
- Wyższa Szkoła Biznesu i Nauk o Zdrowiu w Łodzi
- Wyższa Szkoła Edukacji Zdrowotnej i Nauk Społecznych w Łodzi
- Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim
- Collegium Da Vinci z siedzibą w Poznaniu
- Wyższa Szkoła Edukacji Integracyjnej i Interkulturowej w Poznaniu

- Wyższa Szkoła Uni-Terra w Poznaniu
- Akademia Nauk Stosowanych Wyższej Szkoły Humanistycznej w Szczecinie
- Collegium Balticum Akademia Nauk Stosowanych w Szczecinie
- Wielkopolska Akademia Społeczno-Ekonomiczna w Środzie Wielkopolskiej
- Małopolska Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Tarnowie
- Tarnowska Szkoła Wyższa Akademia Nauk Stosowanych
- Wyższa Szkoła Zarządzania i Przedsiębiorczości z siedzibą w Wałbrzychu
- Centrum Studiów Podyplomowych Uczelnia Łazarskiego w Warszawie
- Collegium Humanum Szkoła Główna Menedżerska z siedzibą w Warszawie
- Uniwersytet SWPS w Warszawie
- Wyższa Szkoła Bankowa Merito w Warszawie
- Dolnośląska Szkoła Wyższa
- Wyższa Szkoła Kształcenia Zawodowego we Wrocławiu

Wnioski:

- a) Część studiów podyplomowych z logopedii zawierała elementy innej dyscypliny zawodowej (logopedia z fonologia) lub dawała uprawnienia do pracy w innym zawodzie (logopedia i terapia pedagogiczna).
- b) Liczba semestrów różniła się ze względu na rok podjęcia studiów i obowiązujące w tym czasie przepisy.
- c) Studia podyplomowe ze specjalizacji z logopedii zawierały elementy innych dyscyplin zawodowych (neurologopedia z elementami audiologii, foniatry) lub dodatkową dyscyplinę zawodową (neurologopedia kliniczna i wczesna interwencja logopedyczna).
- d) Liczba semestrów w przypadku specjalizacji z logopedii wynosiła 2 do 4 w zależności od wprowadzanych w programie treści.
- e) Podane przez ankietowanych specjalności to:
 - neurologopedia
 - surdologopedia
 - emisja i higiena głosu
 - wczesna interwencja logopedyczna
 - terapia osób jękających się.
- f) Studia podyplomowe z logopedii i studia ze specjalności logopedycznej były prowadzone zarówno przez Uniwersytety, Akademie, Wyższe Szkoły jak i przez Centra Studiów Podyplomowych i Fundacje.

Pytanie czwarte

W przypadku ukończenia studiów ze specjalizacją z logopedii podaj liczbę godzin kształcenia z przedmiotów z zakresu logopedii (na podst. dyplomu lub suplementu).

Nie wszyscy ankietowani podali liczbę godzin z przedmiotów z zakresu logopedii. Suplementy do dyplomów były wydawane po 2000 roku.

W przypadku studiów licencjackich liczba podanych godzin z zakresu logopedii mieściła się między 300 a 615 godzin.

Na studiach drugiego stopnia liczba godzin z zakresu logopedii między 240 a 715 godzin.

Liczba godzin z zakresu logopedii na studiach pięcioletnich wynosiła między 505 a 1550 godzin (liczone z praktykami).

Wnioski:

Dotychczas istniały duże rozbieżności w ilości godzin kształcenia z przedmiotów z zakresu logopedii, zarówno na poziomie studiów I i II stopnia, jak i na jednolitych studiach pięcioletnich. Liczba godzin przedmiotów dotyczących logopedii była zdecydowanie mniejsza na kierunkach „łączonych” typu: *(nazwa kierunku)* ze specjalnością logopedyczną.

Pytanie piąte**Podaj daty rozpoczęcia i ukończenia studiów.**

Nie wszyscy badani podali datę rozpoczęcia i zakończenia studiów z zakresu logopedii. Najwcześniejsza podana przez badanych data rozpoczęcia to 1992 rok. Data zakończenia 2023 rok.

Wnioski:

Wśród ankietowanych są osoby, które rozpoczęły i kończyły studia z zakresu logopedii trzydzieści lat temu i takie osoby, które studia ukończyły w ubiegłym roku.

Podsumowanie

Mimo dużej rozpiętości czasowej (rozpoczęcie i zakończenie studiów na przestrzeni 30 lat) i zmian rozporządzeń, nadal nie zostały unormowane zarówno nazewnictwo kierunku studiów, jak i standard dotyczący godzin wykładowych i praktyk.

Aby zapewnić jednakowy poziom kształcenia należy wprowadzić wymóg dotyczący minimum godzin przedmiotów teoretycznych z zakresu logopedii oraz minimum godzinowe praktyk powiązanych z blokami przedmiotowymi.

Studia z logopedii i jej specjalizacji są nadal otwierane przez fundacje, centra kształcenia podyplomowego, centra kształcenia zawodowego, które nie są w stanie zapewnić odpowiedniego poziomu kształcenia słuchaczy.

Różne ścieżki kształcenia pokrywają się ze zmianami przepisów dotyczących szkolnictwa wyższego i kształcenia zawodowego. Studia licencjackie, studia dwustopniowe, studia jednolite pięcioletnie i studia podyplomowe oraz ilość semestrów tych studiów są zbieżne z przepisami, które funkcjonowały w czasie ich trwania.

opracowanie: Grażyna Wiśniewska
Zarząd Główny Polskiego Związku Logopedów